

Sygn. akt III U 402/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Danuta Poniatowska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2021 r. w Suwałkach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **M. J.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 28 maja 2021 r. znak (...)

p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucić odwołanie, z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

Sygn. akt III U 402/21

UZASADNIENIE

postanowienia z 15 lipca 2021 r.

Decyzją z 28.05.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) i innych, odmówił przeliczenia emerytury M. J.. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że wskazane okresy zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku były już przedmiotem rozpatrzenia przez organ rentowy, zaś wnioskodawca był wielokrotnie informowany o uwzględnionych okresach ubezpieczenia i niemożliwości uwzględnienia okresów zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku.

M. J. wniósł odwołanie od powyższej decyzji. Nie zawarł w nim żadnych zarzutów, dołączył jedynie kopię zaświadczenia PUP w S. z 6.04.2009 r., które znajdowało się już wcześniej w aktach rentowych, ostatnio dołączone do wniosku z 12.05.2021r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego odrzucenie z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 28.05.2021 r. nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ jako kolejne odwołanie w tej samej sprawie godzi w powagę rzeczy osądzonej.

M. J. 31.03.2021 r. złożył wniosek o udzielenie wyjaśnień i przeliczenie emerytury (k.1008, tom X akt rentowych). Na ten wniosek organ rentowy odpowiedział pismem z 12.04.2021 r. (k. 1013). W związku z tym pismem M. J. 12.05.2021 r. złożył wniosek o wyliczenie świadczenia z uwzględnieniem okresów zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych (k. 1016). Do wniosku załączył ponownie kopię zaświadczenia wydanego 6.04.2009 r. przez Powiatowy Urząd Pracy w S. (k. 1017), w którym stwierdzono, że wnioskodawca był zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku w okresach: od 7.06.1990 r. do 14.06.1990 r., od 3.09.1994 r. do 29.02.1996 r., od 25.04.1996 r. do 14.04.1997 r., od 16.07.1997 r. do 9.06.1998 r., od 11.09.1998 r. do 5.08.1999 r., od 10.11.1999 r. do 21.02.2005 r. i od 23.06.2005 r. do 26.09.2007 r.

W wyniku rozpatrzenia wniosku z 12.05.2021 r. skarżoną decyzją z 28.05.2021 r. (k. 1025) organ rentowy na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j Dz. U. z 2021 r. poz.291 ze zm.) odmówił przeliczenia emerytury, ponieważ ww. okresy były już przedmiotem rozpatrzenia przez organ rentowy, zaś wnioskodawca był wielokrotnie informowany o uwzględnionych okresach ubezpieczenia i niemożliwości uwzględnienia okresów zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku np. pismami z 25.04.2012 r. (k. 666, tom X akt rentowych) i z 10.08.2016 r. (k.858 tom X akt rentowych).

Wnioskowane okresy były także przedmiotem rozpatrzenia przez Sąd Okręgowy w Suwałkach, który wyrokiem z 6.11.2007 r. sygn. akt III U 718/07 oddalił odwołanie ubezpieczonego, w którym zakwestionował on prawidłowość decyzji z 3.10.2007 r. o przyznaniu prawa do emerytury, a w odwołaniu wnosił o uwzględnienie tych okresów. Apelację wnioskodawcy od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 1.04.2008 r. sygn. akt: III AUa 184/08.

Z kolei Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 12.06.2008 r. sygn. akt III U 197/08 oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z 6.03.2008 r. i 15.03.2008 r., w którym wniósł o doliczenie ww. okresów do stażu. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 2.09.2008 r. sygn. akt III AUa 184/08 oddalił apelację ubezpieczonego.

Kwestię uwzględnienia okresów pozostawania bezrobotnym bez prawa do zasiłku rozstrzygnął również Sąd Okręgowy w Szczecinie, który wyrokiem z 5.06.2013 r. sygn. akt VI U 2358/12 oddalił odwołania ubezpieczonego od decyzji z 20.03.2012 r., 25.04.2012 r., 30.10.2012 r. i 15.03.2013 r.. Apelację ubezpieczonego od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 27.11.2014 r. sygn. akt III AUa 106/14.

Przedstawione zaświadczenia były także przedmiotem rozpoznania w sprawie tut. Sądu sygn. III U 579/14 i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku sygn. III AUa 1249/15 oraz późniejszych (dane z systemu, odpisy wyroków w aktach rentowych oraz na kartach 10-26).

W myśl art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. odwołanie do Sądu powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji, określenie i zwięzłe uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

W złożonym odwołaniu wnioskodawca nie precyzuje żadnych zarzutów wobec skarżonej decyzji. Do odwołania załączył jedynie kopie zaświadczeń wydanych 6.04.2009 r. i 22.10.2012 r. przez Powiatowy Urząd Pracy w S., które nie mają wpływu na wysokość świadczenia.

Specyfika spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wywołuje w praktyce wątpliwości, co do rozumienia pojęcia „sprawa prawomocnie osądzona” zawartego w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyrok nie ma powagi rzeczy osądzonej, jeżeli dotyczy odmowy przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a po jego uprawomocnieniu się organ rentowy wydał nową decyzję, opartą na nowych dowodach, mających wpływ na ujawnienie rzeczywistego stanu faktycznego i jego prawidłową ocenę, gdyż wydanie nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia od niej odwołania i zobowiązuje sąd do sprawdzenia jej prawidłowości (por. uchwałę z 3.10.1996 r., II UZP 18/96, uchwałę z 20.09.1978 r., II UZP 7/78, oraz wyrok z 8.10.1986 r., II URN 182/86). Wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia

będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania – co do zasady – uprawnia do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 19.02.2007 r., I UK 266/06 oraz z 21.05.2008 r., I UK 370/07).

Nie oznacza to jednak, że w sprawach tych powaga rzeczy osądzonej nigdy nie występuje. Wszczynające postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych odwołanie od decyzji organu rentowego pełni rolę pozwu, stąd też w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, sąd powinien odrzucić odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. O tożsamości przedmiotu sporu świadczy nie tylko tożsamość żądania zawarta w poszczególnych wnioskach skierowanych do organu rentowego, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19.06.1998 r., II UKN 105/98). Powaga rzeczy osądzonej dotyczy więc tych orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych, których podstawa faktyczna nie może ulec zmianie lub gdy odwołanie od decyzji organu rentowego zostało oddalone po stwierdzeniu niespełnienia prawnych warunków do świadczenia wymaganych przed wydaniem decyzji będącej przedmiotem postępowania sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13.12.2005 r., II UK 61/05, wyrok z 14.05.2009 r., II UK 211/08 oraz wyrok z 5.06.2012 r., II UK 289/11, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26.04.2006 r., III AUa 3303/04 i postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12.10.2006 r., III AUa 842/06).

Brak przeszkód do wystąpienia z ponownym wnioskiem o to samo świadczenie w sytuacji, gdy po wydaniu prawomocnego wyroku sądowego wystąpiły nowe okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń, aktualizuje się zwłaszcza w odniesieniu do tych świadczeń, których przyznanie jest uzależnione od wykazania niezdolności do pracy zarobkowej - stanu zdrowia ubezpieczonego (np. w odniesieniu do renty z tytułu niezdolności do pracy). W sytuacji, gdy podstawa faktyczna rozpoznawanej sprawy (np. stan zdrowia i wynikająca z tego stanu niezdolność do pracy, a w przypadku świadczeń rentowych z ubezpieczenia wypadkowego - również związek tej niezdolności z wypadkiem przy pracy) uległa zmianie, to sprawa tocząca się w wyniku rozpoznania nowego wniosku - i wydania nowej decyzji (np. w oparciu o art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) - nie jest sprawą o to samo roszczenie, które było już przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie poprzednio zakończonej wydaniem wyroku (w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.), lecz sprawą o nowe roszczenie. Cecha rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) dotyczy tych orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych, których podstawa nie może ulec zmianie, gdy odwołanie zostało oddalone po stwierdzeniu niewypełnienia warunków prawa do świadczenia wymaganych przed datą wydania wyroku, takich jak np. okres zatrudnienia, czy data powstania niezdolności do pracy. Wzruszenie ustaleń dokonanych takimi prawomocnymi rozstrzygnięciami sądowymi może nastąpić wyłącznie po rozpoznaniu skargi o wznowienie postępowania sądowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 25.09.1998 r., II UKN 373/98 OSNAPiUS 1999 nr 21, poz. 702, z 28.05.2002 r., II UKN 250/01, OSNAPiUS-wkładka 2002 nr 16, poz. 3 oraz z 18.02.2003 r., II UK 139/02, OSNP 2004 nr 7, poz. 128).

Wyrok sądu ubezpieczeń społecznych oddalający odwołanie ubezpieczonego od decyzji odmownej, w której organ rentowy odmówił ustalenia prawa do określonego świadczenia, a ubezpieczony ponownie ubiega się o to samo świadczenie w kolejnym postępowaniu odwoławczym (sądowym), możliwe są następujące przypadki:

1) został złożony nowy wniosek o świadczenie, bez powołania się na nowe dowody lub okoliczności istniejące sprzed daty wydania decyzji oraz bez powołania się na nowe, późniejsze zdarzenia - wówczas zachodzi powaga rzeczy osądzonej w myśl art. 366 k.p.c.;

2) w nowym wniosku ubezpieczony powołuje się na późniejsze zdarzenia, które miały miejsce po zamknięciu rozprawy w sprawie poprzedniej prawomocnie zakończonej - wówczas nie ma powagi rzeczy osądzonej, jakkolwiek ze względu na treść art. 365 § 1 k.p.c. występuje związanie sądu orzekającego w aktualnym postępowaniu poprzednim wyrokiem;

3) w kolejnym wniosku ubezpieczony powołuje się na nowe okoliczności lub dowody istniejące przed datą wydania poprzedniej decyzji - wówczas zastosowanie ma art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W tym ostatnim przypadku należy w pierwszej kolejności zbadać przesłanki dopuszczalności złożenia takiego wniosku i w

razie stwierdzenia ich braku organ rentowy powinien odmówić ponownego ustalenia prawa do świadczenia, także wówczas, gdy brak wpływu na świadczenie wynika ze związania wyrokiem sądu wydanego poprzednio co do tego świadczenia (art. 365 § 1 k.p.c.).

Jeśli organ rentowy wyda decyzję dotyczącą tej samej podstawy faktycznej i prawnej, która była objęta poprzednim wyrokiem (zwłaszcza przy braku przesłanek art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), to w razie wniesienia odwołania od takiej decyzji zachodzi powaga rzeczy osądzonej, a w konsekwencji tego odwołanie podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Natomiast, gdy organ rentowy wyda decyzję odmowną, ale w odniesieniu do innej podstawy faktycznej niż ta, która była objęta poprzednim wyrokiem, to nie występuje przypadek powagi rzeczy osądzonej i sprawa musi być merytorycznie osądzona. Innymi słowy, prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej w sprawie z odwołania od decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim prawomocnym wyroku sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13.12.2018 r., sygn. I UK 480/17).

Przyczyną odrzucenia odwołania w niniejszej sprawie stanowi ustalenie przez Sąd, że wskazane w dołączonych zaświadczeniach okresy zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku były już przedmiotem rozpatrzenia przez organ rentowy, a także sądy ubezpieczeń społecznych w postępowaniu dwuinstancyjnym, w trakcie których rozstrzygnięto prawomocnie o okresach ubezpieczenia M. J. i niemożliwości uwzględnienia do stażu ubezpieczeniowego okresów zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku. Zaskarżoną decyzję organ rentowy wydał na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, która była już objęta poprzednimi prawomocnymi wyrokami sądów. W związku z tym odwołanie od tej decyzji nie mogło być merytorycznie rozpoznane przez Sąd z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

Niezależnie od tego należy podnieść, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, gdyż złożone z obecnym wnioskiem o przeliczenie emerytury zaświadczenia PUP nie są nowym dowodem. Tożsame dowody bowiem zostały już powołane i przedstawione w sprawach: Sądu Okręgowego w Suwałkach, który wyrokiem z 6.11.2007 r. sygn. akt III U 718/07 oddalił odwołanie ubezpieczonego, w którym zakwestionował on prawidłowość decyzji z 3.10.2007 r. o przyznaniu prawa do emerytury, a w odwołaniu wnosił o uwzględnienie tych okresów. Apelację wnioskodawcy od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 1.04.2008 r. sygn. akt: III AUa 184/08. Ponadto Sądu Okręgowego w Suwałkach, który wyrokiem z 12.06.2008 r. sygn. akt III U 197/08 oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z 6.03.2008 r. i 15.03.2008 r., wydanych na skutek wniosku o doliczenie okresów zarejestrowania jako bezrobotny do stażu. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 2.09.2008 r. sygn. akt III AUa 184/08 oddalił apelację ubezpieczonego. Kwestię uwzględnienia okresów pozostawania bezrobotnym bez prawa do zasiłku rozstrzygnął również Sąd Okręgowy w Szczecinie, który wyrokiem z 5.06.2013 r. sygn. akt VI U 2358/12 oddalił odwołania ubezpieczonego od decyzji z 20.03.2012 r., 25.04.2012 r., 30.10.2012 r. i 15.03.2013 r.. Apelację ubezpieczonego od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 27.11.2014 r. sygn. akt III AUa 106/14.

Ponadto, zgodnie z art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, przedłożone nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności istniejące przed wydaniem prawomocnej decyzji odmawiającej przyznania danego świadczenia, muszą mieć wpływ na prawo do tego świadczenia. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja organu rentowego zapadła więc w sytuacji, w której jej podstawa faktyczna i prawna nie mogła ulec zmianie.

Mając powyższe na uwadze należało odwołanie odrzucić, na podstawie art. 199 §1 pkt 2 k.p.c.

sędzia Danuta Poniatowska